

Титаренко Н. В.

завідувач сектора шкільної освіти відділу освітньої статистики і аналітики
ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна, nataliatytarenko@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5837-393X>

УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ПОКАЗНИКІВ У ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ В КОНТЕКСТІ ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ*

Анотація. У статті досліджено напрями вдосконалення системи статистичних показників загальної середньої освіти України в умовах освітніх реформ та євроінтеграційних процесів. Проаналізовано взаємозв'язок змістових трансформацій реформи «Нова українська школа» й потреб в їх статистичному вимірюванні. Встановлено, що чинна система показників зосереджена переважно на обліку мережі закладів освіти та контингенту здобувачів освіти, а це обмежує можливості оцінювання результатів навчання, освітніх траєкторій і ефективності освітньої політики. Методологічним підґрунтям дослідження є системний та порівняльний аналіз, а також узагальнення міжнародного досвіду формування освітніх індикаторів. Інформаційну базу дослідження становлять національні статистичні дані, міжнародні аналітичні звіти й нормативно-правові документи у сфері освіти. Проведено аналіз міжнародних підходів до формування статистичних показників, зокрема в межах ISCED, UOE та практик OECD, що забезпечують порівнянність даних і орієнтацію на результати освіти. Виявлено, що сучасні міжнародні системи освітньої статистики передбачають інтеграцію показників доступності, якості та результативності навчання, а також відстеження освітніх переходів. Обґрунтовано необхідність модернізації національної системи статистичних показників шляхом її гармонізації з міжнародними підходами та розширення переліку індикаторів, що відображають результати навчання, профілізацію старшої школи й індивідуальні освітні траєкторії. Запропоновано підходи до вдосконалення статистичного забезпечення освітньої політики, зокрема щодо підвищення якості даних, їх узгодженості та можливостей використання в процесі прийняття управлінських рішень. Результати дослідження може бути використано для розвитку системи освітньої статистики та підвищення ефективності управління загальною середньою освітою.

Ключові слова: освітня статистика, показники освіти, загальна середня освіта, Державний стандарт початкової освіти, профільна школа, освітня політика, доказове управління.

DOI: 10.32987/2617-8532-2026-2-61-76.

* Статтю підготовлено в межах виконання II етапу НДР «Комплексне наукове дослідження з гармонізації освітньої адміністративної та статистичної звітності в Україні зі стандартами ЄС: методологія, інструментарій, імплементація» (державний реєстраційний № 0125U003553) за рахунок бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення проведення державними науковими установами наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за результатами державної атестації, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 25.08.2025 № 1174-2.

© Титаренко Н. В., 2026

Вступ. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю узгодження змістових трансформацій загальної середньої освіти з міжнародними підходами їх статистичного вимірювання. У зв'язку з реформою «Нова українська школа», упровадженням оновлених державних стандартів і посиленням євроінтеграційних процесів постала потреба в оновлених статистичних показниках у галузі освіти. Такі показники мають відображати не лише ресурсні параметри, а й результати навчання, освітні траєкторії та ефективність освітніх політик.

Вирішальну роль у формуванні міжнародних підходів до статистичного вимірювання освіти відіграють стандарти та методологічні рамки, розроблені міжнародними організаціями. Зокрема, Міжнародна стандартна класифікація освіти ISCED-2011 (International Standard Classification of Education, або Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) забезпечує порівняльність освітніх рівнів і програм між країнами, а система збору даних UOE (UNESCO–OECD–Eurostat) формує основу міжнародної освітньої статистики [1]. Крім того, міжнародні ініціативи зі стандартизації статистичних даних, зокрема SDMX (Statistical Data and Metadata eXchange, або Стандарт обміну статистичними даними та метаданими), спрямовані на підвищення якості, структурованості й відкритості освітніх даних [2].

У науковому дискурсі в контексті розвитку освітньої статистики, значну увагу приділено формуванню глобальних систем освітніх індикаторів, що забезпечують зіставність освітніх

систем і підтримку аналітично обґрунтованих рішень [3–5].

Питання розвитку освітньої статистики, моніторингу якості освіти та інформаційно-аналітичного забезпечення освітньої політики були предметом досліджень ряду українських учених, серед яких В. Луговий, О. Локшина, С. Сисоева, Л. Ляшенко. Науковці аналізують трансформації освітніх систем у контексті європейської інтеграції, розвитку системи освітніх індикаторів та міжнародних порівняльних досліджень освіти [6–8].

Аналіз наукової літератури засвідчує, що особлива увага в сучасних дослідженнях освітньої політики приділяється розвитку систем освітніх індикаторів як інструмента доказового управління освітою. Такі системи мають відображати результати навчання, освітні траєкторії учнів, ефективність використання ресурсів і рівність доступу до освіти [9]. У міжнародних дослідженнях підкреслюється, що сучасні системи освітніх даних повинні інтегрувати адміністративну статистику, результати освітніх оцінювань та аналітичні індикатори, які дають можливість комплексно оцінювати розвиток освітніх систем [10]. Зокрема, у працях дослідників освітньої політики наголошується, що використання системи освітніх індикаторів сприяє переходу від управління, орієнтованого на ресурси, до управління, орієнтованого на результати й ефективність освітніх систем [11].

Водночас чинна система статистичних показників в Україні залишається орієнтованою переважно на облік мережі закладів освіти та контингенту здобувачів освіти, що

обмежує можливості комплексного аналізу результативності реформ. Це зумовлює потребу в її модернізації з урахуванням міжнародних підходів і нових освітніх пріоритетів.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів удосконалення системи статистичних показників загальної середньої освіти України в умовах освітніх реформ та євроінтеграційних процесів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати міжнародні підходи до формування статистичних показників у сфері освіти;
- дослідити взаємозв'язок змістових трансформацій реформи загальної середньої освіти та потреб в їх статистичному вимірюванні;
- визначити напрями гармонізації національної системи освітніх показників із міжнародними статистичними стандартами;
- обґрунтувати підходи до розширення системи освітніх індикаторів у контексті впровадження профільної школи.

Попри значну кількість досліджень, присвячених розвитку освітньої статистики та систем освітніх індикаторів, питання узгодження системи статистичних показників загальної середньої освіти України з трансформаціями змісту освіти й реформою профільної школи потребує подальшого наукового осмислення.

Результати дослідження. Освітні трансформації в Україні зумовлені низкою взаємопов'язаних чинників, як-от: продовження системних реформ, започаткованих у попередні роки, зокрема реформи загальної середньої освіти «Нова українська школа» (НУШ); адаптація освіти до

тривалих наслідків повномасштабної війни (безпековий компонент, навчальні втрати, психосоціальна підтримка, відновлення інфраструктури); прискорення євроінтеграційних процесів та потреба в зближенні з підходами ЄС у сфері якості, порівнянності статистики й управління; демографічні зміни та міграційні процеси, що впливають на мережу закладів, у т. ч. закладів загальної середньої освіти; кадровий потенціал і доступність послуг.

У державній політиці орієнтири трансформації освітньої системи окреслено, зокрема, у Стратегічному плані діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. Він узагальнює пріоритети та логіку трансформацій у межах підходу «зміст і сенси / педагог / система та мережа / простір / спроможність менеджменту» й задає рамку для міжрівневих змін [12]. У цьому контексті реформи доцільно розглядати як взаємопов'язаний комплекс трансформацій, що охоплює зміст освіти, моделі фінансування, інституційні механізми забезпечення якості, цифрову інфраструктуру, політику рівного доступу та інклюзії.

Аналіз чинної системи статистичних показників загальної середньої освіти України засвідчує, що основна її частина характеризують ресурсні параметри функціонування системи освіти, зокрема кількість закладів, учнів, педагогічних працівників, а також окремі організаційні аспекти освітнього процесу.

Водночас показники, що відображають результати навчання, освітні траєкторії здобувачів освіти, а також ефективність освітніх процесів, представлено обмежено. Наприклад, на

вебсайті Українського центру оцінювання якості освіти (УЦОЯО, <https://testportal.gov.ua/dani-ta-analytika/>) розміщено якісні статистичні дані про результати ЗНО (НМТ) вступників до закладів вищої освіти, моніторингових досліджень початкової школи тощо. Але ці дані стосуються лише фіксації результатів навчання на певному освітньому рівні (наприклад, початкової освіти, загальної середньої освіти), водночас дані про освітні траєкторії здобувачів освіти відсутні. Крім того, поза увагою залишається якість дошкільної освіти як першої сходинки до школи. Це свідчить про те, що чинна система статистичних показників не повною мірою забезпечує відображення змістових змін, закладених у реформі загальної середньої освіти.

Порівняльний аналіз міжнародних підходів до формування освітніх індикаторів показує, що в країнах ЄС [13] та OECD [3] застосовуються комплексні системи показників, які охоплюють не лише ресурсні характеристики, а й результати навчання, освітні досягнення, участь у різних освітніх траєкторіях та подальші освітні переходи. Значна увага приділяється забезпеченню порівняльності даних та їх використанню для оцінювання ефективності освітньої політики. Таким чином, міжнародна практика демонструє перехід до моделей освітньої статистики, орієнтованих на вимірювання результатів і освітніх траєкторій здобувачів, що наразі лише частково реалізовано в національній системі. Це обмежує можливості оцінювання ефективності освітніх реформ і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Реформа НУШ як довгострокова трансформація загальної середньої освіти переходить у фазу масштабування, стабілізації та інституційного закріплення. Якщо на попередніх етапах акцент робився на запуску нових підходів у початковій і базовій школі (адаптаційний період), то нині, на етапі базового предметного навчання, ключовими завданнями стають: забезпечення якості реалізації стандартів на місцях, підготовка педагогів до роботи з оновленим змістом, удосконалення оцінювання, розвиток інклюзивних практик та підготовка до структурних змін у профільній школі.

Вагомою складовою реформи НУШ є оновлення Державного стандарту початкової освіти, який уточнює та конкретизує положення редакції 2018 р. Держстандарт 2018 р. заклав фундамент компетентнісного підходу, визначивши ключові й предметні компетентності, інтеграцію освітніх галузей та орієнтацію на результати навчання [14]. Оновлена редакція держстандарту зберігає компетентнісну основу, але водночас [15]:

- чіткіше структурує результати навчання, розмежовуючи обов'язковий мінімум та орієнтовні досягнення;
  - посилює акцент на розвитку наскрізних умінь (критичне мислення, співпраця, саморегуляція);
  - інтегрує принципи універсального дизайну навчання;
  - уточнює логіку побудови освітніх програм з урахуванням різних освітніх потреб;
  - підсилює міжпредметну інтеграцію без втрати змістової глибини.
- Таким чином, оновлений Державний стандарт початкової освіти змі-

щує акцент із регламентації змісту навчання на результати, компетентності й індивідуалізацію освітнього процесу. Водночас чинна система статистичних показників не повною мірою відображає ці трансформації, оскільки переважно фіксує структурні та контингентні характеристики. Це створює розрив між змістовими змінами держстандарту й можливостями їх кількісного вимірювання. Таким чином, оновлення державного стандарту об'єктивно зумовлює потребу в перегляді підходів до створення системи освітніх індикаторів.

Паралельно з оновленням початкової школи освітня система України входить у фінальну фазу – реформу профільної школи, запуск широкомасштабного пілотування якої заплановано з 1 вересня 2026 р., з апробацією оновленого змісту та структури навчання в 10–12-му класах у 120 пілотних ліцеях [16]. Підготовка до пілотування / передпілотування відбувається наразі серед 30 ліцеїв-амбасадорів, які ділитимуться досвідом зі 120 ліцеями, що долучаться до пілотування на другому етапі [17].

Реформування профільної школи передбачає: перегляд моделі профілізації; диференціацію академічних і професійних траєкторій учнів; оновлення навчальних планів 10–12-го класів; інституційну трансформацію мережі ліцеїв; посилення автономії закладів освіти; урахування змін в оцінюванні й траєкторій переходів «заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО) – заклади професійної освіти (ЗПО) / заклади фахової передвищої освіти (ЗФПВО) – заклади вищої освіти (ЗВО)»; вбудовування інклюзивних механізмів у профільне навчання.

Отже, реформа профільної школи є логічним завершенням циклу реформування загальної середньої освіти: початкова школа – формування базових компетентностей; базова школа – розвиток предметної глибини; профільна школа – профілізація та індивідуалізація траєкторії розвитку.

Оновлення Державного стандарту початкової освіти вимагає переходу від фіксації «успішності» до моніторингу сформованості компетентностей і умов їх досягнення. Без оновлення системи показників реформа залишатиметься невидимою для доказової політики (табл. 1).

У сукупності зміни в оновленому держстандарті зумовлюють перехід до більш інтегрованої, орієнтованої на дані моделі освітньої статистики, що передбачає використання індивідуалізованих даних, міжсистемну інтеграцію інформації та розвиток інформаційно-аналітичної інфраструктури. Водночас ефективна реалізація такого підходу потребує не лише розширення переліку статистичних показників, а й узгодження методологічних, технічних та інституційних механізмів збору й обробки даних, що є ключовою передумовою забезпечення доказової освітньої політики та гармонізації національної статистики з міжнародними стандартами.

Реформа профільної школи без належного статистичного супроводу створює ризик формальної профілізації без реальної аналітичної оцінки її результативності. Для інформаційної підтримки управління необхідно забезпечити: облік профілів як окремих програм; фіксацію освітніх траєкторій; зв'язок даних школи з

**Трансформація статистичного забезпечення початкової освіти в умовах
упровадження оновленого Державного стандарту початкової освіти**

Напрямок оновлення держстандарту	Змістова трансформація	Необхідні статистичні зміни (ОСАЗ / ПАК «АІКОМ»)	Євроінтеграційний вимір
Конкретизація результатів навчання	Чіткіші формулювання очікуваних результатів	Розроблення індикаторів сформованості компетентностей; оновлення показників якості	Узгодження з логікою результатів навчання (learning outcomes) (ISCED 2011) [18]
Формувальне оцінювання	Перехід від суто підсумкової оцінки до процесуальної	Уведення індикаторів використання формувального оцінювання; фіксація локальних політик оцінювання	Відповідність SDG 4.1 (якість початкової освіти) [19]
Інтеграція освітніх галузей	Посилення міжпредметних зв'язків	Перегляд класифікаторів предметів; уточнення кодування інтегрованих курсів	Гармонізація зі структурою програм ISCED [20]
Інклюзивний компонент	Універсальний дизайн навчання, адаптації	Облік рівнів підтримки; статистика ІПП	Відповідність SDG 4.5 (рівність доступу)
Цифрова компетентність	Системна інтеграція цифрових навичок	Додавання індикаторів цифрової готовності здобувачів і надавачів освіти	Узгодження з цифровими індикаторами ЄС [13]
Варіативність програм	Гнучкість у межах типової програми	Облік частки варіативної складової; кодування альтернативних програм	Підвищення прозорості та порівнянності
Переходи 4→5 клас	Забезпечення наступності	Показники адаптації	Порівнянність освітніх траєкторій

Примітка. ОСАЗ – освітня статистика та адміністративна звітність; ПАК «АІКОМ» – програмно-апаратний комплекс «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту»; ІПП – індивідуальна програма розвитку дитини з ООП; SDG 4 (Sustainable Development) – Ціль сталого розвитку в галузі освіти.

Складено автором.

даними ЗПО, ЗФПВО та ЗВО; узгодженість із міжнародними підходами типів програм через ISCED (табл. 2).

Таким чином, запропоновані статистичні зміни сприятимуть трансформації статистичного забезпечення профільної освіти в умовах реформи НУШ. Така трансформація матиме системний характер і буде спрямована на узгодження змістових, інституційних та управлінських змін із міжнародними стандартами. Передбачається запровадження обліку освітніх траєкторій і профілів навчання, розвиток інструментів моніторингу індивідуальних виборів учнів та їхніх переходів, створення

мережі спроможних академічних ліцеїв, забезпечення інклюзивності й синхронізації освітніх результатів із системами оцінювання. У сукупності оцінювання ефективності профілізації на національному рівні актуалізує потребу в модернізації статистичних систем, розширенні показників якості освіти та підвищенні прозорості управління освітою відповідно до європейських підходів.

Узагальнення результатів аналізу свідчить, що на досліджуваних рівнях освіти – дошкільному, початковому, базовому та профільному – простежується спільна закономірність: трансформація системи ста-

**Трансформація статистичного забезпечення профільної освіти в умовах
упровадження реформи НУШ**

Напрямок реформи профілізації	Змістова трансформація	Необхідні статистичні зміни (ОСАЗ / ПАК «АІКОМ» / ЄДЕБО)	Євроінтеграційний вимір
Профілізація навчання	Академічні та професійні траєкторії	Кодування профілів навчання; облік контингенту за профілями	Узгодження з ISCED (типи програм) [20]
Диференціація навчальних планів	Індивідуалізація освітніх траєкторій	Облік варіативної складової; кількість обраних курсів	Порівнянність програм у межах UOE [13]
Мережа академічних ліцеїв	Інституційна трансформація	Реєстр ліцеїв нового типу; кадрова й матеріальна спроможність	Територіальна деталізація (NUTS-UA) [21]
Переходи 9→10 клас	Освітній вибір після базової школи	Моніторинг розподілу випускників 9-го класу (ліцей / ЗПО / ЗФПВО)	Порівнянність освітніх переходів (SDG 4.3) [19]
Інклюзія в профільній школі	Доступність профільної освіти	Облік учнів з ООП у ліцеях; показники адаптації	Відповідність принципам рівного доступу
Узгодження з НМТ / оцінюванням	Зміна логіки підсумкового оцінювання	Синхронізація показників профілізації з результатами НМТ	Гармонізація з міжнародною практикою оцінювання
Ресурсне забезпечення	Потреба в обладнанні та кадрах	Показники оснащення профільних кабінетів; кадрова спеціалізація	Підзвітність і прозорість управління

Примітка. ЄДЕБО – Єдина державна електронна база з питань освіти; NUTS-UA (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) – Номенклатура територіальних одиниць для статистики, адаптована для України; НМТ – національний мультипредметний тест.

Складено автором.

тистичних показників «не встигає» за змістовими трансформаціями освітніх стандартів. Це зумовлює обмеженість аналітичних можливостей освітньої статистики й ускладнює оцінювання результативності реформ. Виявлені прогалини стосуються насамперед індикаторів результатів навчання, освітніх траєкторій, профілізації та інклюзивності. Таким чином, модернізація системи освітніх показників має розглядатись як невід’ємна складова освітньої реформи, а не як її супровідний елемент.

Формування узгодженого переліку статистичних показників здійснювалося нами на основі поєднання міжнародних стандартів освітньої статистики та національних потреб управління освітою. Методологічно дослідження ґрунтується на таких підходах:

- нормативно-стандартизований підхід, що передбачає використання міжнародних класифікацій і рамок (ISCED, UOE, SDG 4) для забезпечення порівнянності даних;

- системний підхід, відповідно до якого показники згруповано за ключовими вимірами результативності (доступ, ресурси, процеси, результати) з урахуванням логіки НУШ [22];

- компетентнісний підхід, що передбачає орієнтацію показників на вимірювання результатів навчання та освітніх досягнень;

- порівняльний аналіз, який дав змогу співвіднести національні показники з індикаторами OECD і Eurostat.

У межах дослідження здійснено зіставлення національної системи статистичних показників із міжнародними індикаторами, визначено

прогалини та обґрунтовано напрями їх заповнення (табл. 3), а також побудовано логічну модель формування системи освітніх індикаторів (рисунок).

Далі наведено орієнтовний перелік індикаторів за певними показниками. Ці індикатори доцільно інтегрувати в інформаційні панелі освітньої статистики України на рівні загальної середньої освіти (табл. 4).

Результати аналізу засвідчують наявність низки методологічних обмежень, які можуть ускладнити впровадження запропонованої системи показників. Ці обмеження пов'язані як з особливостями наявної

статистичної інфраструктури, так і з потребою в забезпеченні міжнародної порівнянності даних та полягають у такому:

1. Показники мають супроводжуватися паспортами змінних (джерело, метод обчислення, періодичність, обмеження).

2. Необхідно забезпечити подвійне кодування програм (національний код + ISCED).

3. Частина показників можуть вимагати доповнення існуючих наборів ПАК «АІКОМ».

4. Інклюзивні показники потребують уніфікованої класифікації рівнів підтримки.

Таблиця 3

Ключові розбіжності у визначенні показників української ОСАЗ та міжнародної освітньої статистики

Показник	Українська ОСАЗ	Європейська / міжнародна практика (УОЕ, Eurostat, OECD)	Характер розбіжності	Наслідки для порівнянності
Чистий показник охоплення освітою	Формується на основі агрегованих даних закладів освіти; часто використовуються вікові групи	Розраховується за однорічними віками відповідно до нормативного віку рівня ISCED	Різні одиниці вікового обліку та класифікація програм	Неможливість прямого міжнародного порівняння
Валовий показник охоплення	Може включати різні типи програм без чіткого ISCED-віднесення	Допускає понаднормативні віки, але з чіткою класифікацією рівня	Невизначеність рівня освіти	Заниження або завищення показників
Відсів / вибуття	Фіксується як адміністративна подія вибуття із закладу	Визначається як соціально-статистичний статус особи, що достроково залишає навчання (early leavers)	Подія vs. Статус	Різна інтерпретація освітніх втрат
Чисельність учнів на одного вчителя	Часто базується на кількості ставок чи навчальному навантаженні	Розраховується з використанням FTE або headcount	Різні підходи до обліку персоналу	Обмежена зіставність ресурсних показників
Регіональна деталізація	КАТОТТГ	NUTS / NUTS-UA	Відмінність територіальних класифікацій	Ускладнення регіонального аналізу

Примітка. FTE (Full-Time Equivalent, або еквівалент повної зайнятості) – показник, що враховує часткову зайнятість (наприклад, двоє працівників на 0,5 ставки = 1 FTE); headcount (фактична чисельність осіб) – простий підрахунок усіх людей незалежно від обсягу їхньої зайнятості; «подія vs. Статус» – облік процесів і змін проти обліку поточного стану: подія (event) – фіксується дія або зміна (наприклад, вступ, перехід, випуск), тобто що відбулося та скільки разів; статус (status) – фіксується стан на певний момент (наприклад, чисельність учнів у ліцеї на певну дату), тобто хто є в системі зараз; КАТОТТГ – кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць і територій територіальних громад.

Складено автором за: [13; 18; 20; 21].

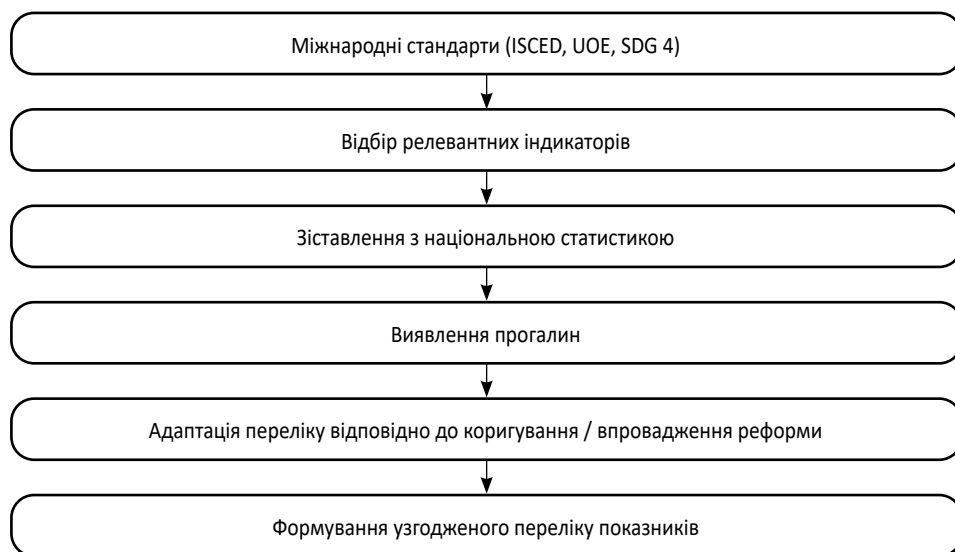

Рисунок. Логічна модель створення системи освітніх індикаторів

Побудовано автором.

Таблиця 4

Статистичні показники / індикатори, що враховують зміни в реформі НУШ

Показники за вимірами результативності реформи	Індикатори для характеристики показника
1. Показники реалізації оновленого держстандарту	1.1. Охоплення закладів освіти оновленою типовою програмою (%): • частка ЗЗСО, що впроваджують нову типову програму
	1.2. Частка педагогів, які пройшли підвищення кваліфікації щодо оновленого держстандарту (%)
	1.3. Рівень використання інтегрованих курсів (частка навчального часу)
2. Показники якості та результативності	2.1. Динаміка сформованості ключових компетентностей (за результатами внутрішнього та зовнішнього оцінювання)
	2.2. Індикатори формувального оцінювання: • частка закладів, що застосовують затверджені інструменти формувального оцінювання; • наявність локальних політик оцінювання
	2.3. Показники навчальних втрат та їх подолання: • частка учнів, залучених до програм надолуження; • динаміка результатів після корекційних програм
3. Інклюзивні показники (з урахуванням рівнів підтримки)	3.1. Частка учнів з ООП за рівнями підтримки (I, II, III рівні підтримки)
	3.2. Чисельність учнів з ООП, які мають ІПР
	3.3. Частка педагогів, що пройшли підготовку з інклюзивного навчання
4. Показники варіативності та автономії	4.1. Частка варіативної складової в освітніх програмах (%)
	4.2. Кількість затверджених альтернативних освітніх програм
	4.3. Рівень використання цифрових освітніх ресурсів
5. Показники переходів і наступності	5.1. Перехід учнів 4 (9)-го класу до 5 (10)-го класу (%): • розподіл учнів за результатами ЗНО
	5.2. Перехід учнів після 9-го класу за освітніми траєкторіями: • академічний ліцей; • професійний ліцей (за профілями)

Складено автором.

5. Для міжнародної порівнянності варто враховувати індикатори SDG 4.

Водночас інтеграція зазначених показників у дашборди МОН дасть змогу:

- перейти від моніторингу «мережі та контингенту» до моніторингу якості;
- забезпечити вимірюваність реалізації оновленого держстандарту;
- узгодити національні дані з європейськими рамками;
- посилити аналітичну спроможність прийняття управлінських рішень.

Отже, оновлення чинного або впровадження нового державного стандарту має супроводжуватися оновленням інформаційної архітектури управління освітою. Узагальнено логіку інформаційного забезпечення впровадження держстандарту можна представити як послідовний, багаторівневий процес, що поєднує нормативні засади, систему показників, інформаційні ресурси й управлінські рішення.

Основою цієї системи є власне оновлений або новий державний стандарт, який визначає цілі освіти, очікувані результати навчання, ключові компетентності та механізми забезпечення інклюзії. Саме на цьому рівні формується концептуальна рамка, яка задає орієнтири для подальшого вимірювання якості освіти й ефективності її впровадження.

Наступним елементом виступає система показників, що трансформує нормативні положення державного стандарту у вимірювані індикатори. Вона охоплює показники якості освіти, інклюзивності освітнього середовища, сформованості компетентностей і освітніх переходів. На цьому

рівні відбувається операціоналізація цілей держстандарту, що уможливає їх кількісну та якісну оцінку.

Ключову роль у забезпеченні функціонування цієї системи відіграють дані інформаційно-аналітичних систем, зокрема ПАК «АІКОМ» та ОСАЗ, які акумулюють реєстрові записи, агреговані статистичні показники, метадані й забезпечують їх кодування і структурування. Саме цей рівень створює емпіричну базу для аналізу стану освіти, забезпечуючи достовірність і повноту інформації.

На основі зібраних даних здійснюється їх візуалізація й аналітична обробка в дашбордах МОН, що дає змогу отримувати регіональні зрізи, відстежувати динаміку показників та виявляти тенденції розвитку освітньої системи. Це підвищує доступність інформації для різних груп користувачів і сприяє прозорості управління.

Завершальним етапом є прийняття управлінських рішень, що базуються на отриманих аналітичних результатах. Ідеться про коригування освітньої політики, оптимізацію ресурсного забезпечення, організацію підвищення кваліфікації педагогічних працівників та внесення змін до нормативно-правової бази.

Аналітично ця модель демонструє перехід від декларативного рівня освітньої політики до її практичної реалізації через дані. Важливою особливістю моделі є циклічність: управлінські рішення, прийняті на основі аналізу, впливають на подальше вдосконалення стандарту та системи показників. Таким чином, формується замкнений контур управління якістю освіти, в якому дані виступають центральним елементом.

Водночас ефективність такої системи залежить від узгодженості всіх її компонентів: якості первинних даних, релевантності показників і спроможності інституцій до їх інтерпретації. Це підкреслює необхідність розвитку цифрової інфраструктури освіти та підвищення аналітичної культури управління.

Таким чином, виявлені теоретико-методологічні й практичні аспекти функціонування системи інформаційного забезпечення актуалізують її подальше наукове осмислення та вдосконалення.

Наукова новизна дослідження полягає в системному обґрунтуванні напрямів удосконалення статистичного забезпечення загальної середньої освіти в умовах освітніх реформ та євроінтеграції. Було розширено підходи до формування системи освітніх індикаторів шляхом інтеграції показників результативності навчання, освітніх траєкторій і профілізації старшої школи. Подальшого розвитку набули підходи до гармонізації національної системи показників із міжнародними статистичними рамками.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави констатувати, що чинна система статистичних показників загальної середньої освіти в Україні потребує комплексної модернізації для забезпечення ефективного моніторингу реформи НУШ та інтеграції в європейський освітній простір. За результатами аналізу з'ясовано, що статистичний облік має перейти від простої констатації кількісних параметрів мережі до відстеження індивідуальних освітніх траєкторій учнів, а саме до аналітичної системи індикаторів, орієнтова-

ної на підтримку доказової освітньої політики.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні конкретних алгоритмів розрахунку нових індикаторів якості освіти та їх апробації в умовах пілотування реформи профільної школи.

За результатами дослідження запропоновано такі напрями вдосконалення системи статистичних показників загальної середньої освіти України:

1. Гармонізація з міжнародними стандартами. Узгодити національну систему показників із міжнародними рамками (ISCED, UOE, SDG 4), зокрема в частині структурування даних та забезпечення їх порівнянності.

2. Розширення системи індикаторів результативності. Доповнити статистичні показники індикаторами результатів навчання, освітніх досягнень, переходів між рівнями освіти та подальших освітніх траєкторій здобувачів освіти.

3. Відображення профілізації старшої школи. Запровадити показники, що характеризують вибір освітніх програм, а також результати профільного навчання.

4. Розвиток статистики інклюзивної освіти. Розширити перелік показників щодо дітей з ООП, включаючи індикатори освітньої підтримки й результатів навчання.

5. Інтеграція інформаційних систем. Забезпечити взаємодію між освітніми інформаційними ресурсами з метою підвищення повноти та якості статистичних даних.

6. Запровадження системи аналітичних показників. Перейти від накопичення статистичних даних до формування системи індикаторів,

орієнтованих на оцінювання ефективності освітньої політики.

7. Підвищення якості даних. Забезпечити стандартизацію методів збору, обробки й верифікації статистичної інформації.

8. Урахування викликів воєнного часу. Передбачити включення показників, що відображають вплив безпечових, демографічних і міграційних

чинників на функціонування системи освіти.

Виконання запропонованих рекомендацій сприятиме створенню сучасної системи освітньої статистики, здатної забезпечити інформаційно-аналітичну підтримку управління освітою в умовах реформування та євроінтеграції.

Список використаних джерел

1. *Schneider S.* The International Standard Classification of Education 2011. *Comparative Social Research*. 2013. Vol. 30. P. 365–379. URL: https://www.researchgate.net/publication/286890299_The_International_Standard_Classification_of_Education_2011.
2. SDMX for Education. *SDMX*. URL: <https://sdmx.org/sdmx-for-education/>.
3. Education at a Glance 2025: OECD Indicators / OECD. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>.
4. *Grek S.* Governing by numbers: the PISA effect in Europe. *Journal of Education Policy*. 2009. Vol. 24, No. 1. P. 23–37. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680930802412669>.
5. *Sellar S., Lingard B.* The OECD and global governance in education. *Journal of Education Policy*. 2013. Vol. 28, No. 5. P. 710–725. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680939.2013.779791>.
6. *Bondarenko V., Semenova A.* Targets of strategic development of educational policy of Ukraine under integration into the European Educational Area: social and personal dimensions of cultural and historical integrity. *Education: Modern Discourses*. 2020. Vol. 3. P. 13–26. DOI: <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-02>.
7. *Локшина О. І.* Політика Європейського Союзу у галузі освіти і навчання: цілі, пріоритети, ініціативи. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 4. С. 5–17. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-5-17>.
8. Освітнологія: підготовка експертів у галузі освіти : навч.-метод. посіб. / за ред. В. О. Огнев'юка. Київ : ТОВ «Видавниче підприємство «Едельвейс», 2015. 464 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11093/1/S_Sysoieva_Osvitlogia_2015_NDLOSV.pdf.
9. *Breakspear S.* The policy impact of PISA: an exploration of the normative effects of international benchmarking in school system performance. *OECD Education Working Papers*. 2012. DOI: <https://doi.org/10.1787/5k9fdfqffr28-en>.
10. *Gorur R.* Seeing like PISA: A cautionary tale about the performativity of international assessments. *European Education Research Journal*. 2016. Vol. 15, Iss. 5. DOI: <https://doi.org/10.1177/1474904116658299>.
11. *Ozga J.* Governing education through data in England: from regulation to self-evaluation. *Journal of Education Policy*. 2009. Vol. 24, Iss. 2. P. 149–162. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680930902733121>.
12. Стратегічний план діяльності МОН до 2027 року / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/strategichniy-plan-diyalnosti-mon-do-2027-roku>.
13. UOE data collection on formal education. Manual on concepts, definitions and classifications. UNESCO, OECD, Eurostat, 2020. URL: <https://circabc.europa.eu/sd/a/5ef9484f-9d84-430d-9e98-0f440d66bdb3/UOE2020%20Manual.pdf>.

14. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>.

15. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2025 № 1810. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text>.

16. Оголошено добір закладів освіти для участі в пілотуванні реформи старшої школи з 1 вересня 2026 року / М-во освіти і науки України. 2025. URL: <https://mon.gov.ua/news/oholoshuiemo-dobir-zakladiv-osvity-dlia-uchasti-v-pilotuvanni-reformy-starshoi-shkoly-z-1-veresnia-2026-roku?v=68dd1f3b0434a&>.

17. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/670/7d8/e85/6707d8e859464499201950.pdf?_cf_chl_tk=0NDPF10qSOB4T_ck80Juaa9oS3EJDoX6Sd1.jHi910w-1775481683-1.0.1.1-3kr2QC9ddxzE1FUWqyeofMCU4Y6pptwWGkWOH8HFDA0.

18. International Standart Classification of Education, ISCED 2011 / UIS, 2012. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109>.

19. SDG 4 Indicators: Monitoring progress toward the global education goals / UIS. URL: <https://www.uis.unesco.org/en/methods-and-tools/sdg4-indicators>.

20. International Standard Classification of Education (ISCED) / Eurostat. URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)).

21. Про затвердження Статистичної класифікації територіальних одиниць України (NUTS-UA) : наказ Державної служби статистики України від 18.07.2024 № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189832-24#Text>.

22. New Ukrainian School / Ministry of Education and Science of Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/en/tag/new-ukrainian-school>.

Матеріал надійшов до редакції 24.02.2026 р.

Nataliia Tytarenko

SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, nataliitytarenko@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5837-393X>

IMPROVEMENT OF THE SYSTEM OF INDICATORS IN GENERAL SECONDARY EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE KEY DIRECTIONS OF UKRAINE'S EDUCATIONAL REFORM

Abstract. *The article explores approaches to improving the system of statistical indicators of general secondary education in Ukraine in the context of ongoing educational reforms and European integration processes. The relationship between the substantive transformations of the "New Ukrainian School" reform and the need for their statistical measurement is analyzed. It is established that the current system of indicators is primarily focused on recording the network of educational institutions and the learner population, which limits the capacity to assess learning outcomes, educational pathways, and the effectiveness of educational policy. The methodological framework of the study is based on systemic and comparative analysis, as well as the generalization of international experience in developing educational indicators. The information base of the study consists of national statistical data, international analytical reports, and regulatory documents in the field of education. The study examines international approaches to the development of statistical indicators, particularly within ISCED, UOE, and OECD practices, which ensure data comparability and orientation toward educational outcomes. It is found that modern international education statistics systems integrate indicators of access, quality, and learning outcomes, as well as the tracking of educational transitions. The study substantiates the need to modernize the national system of statistical indicators through its alignment with international approaches and the expansion of the list of indicators reflecting learning outcomes, specialization of upper secondary school, and individual educational trajectories. It also proposes approaches to improving statistical support for educational policy, including enhancing data quality, consistency, and usability in decision-making processes. The results of the study can be used to further develop the system of educational statistics and improve the effectiveness of governance in general secondary education.*

Keywords: *educational statistics, educational indicators, general secondary education, State Standard of Primary Education, upper secondary school, educational policy, evidence-based management.*

References

1. Schneider, S. (2013). The International Standard Classification of Education 2011. *Comparative Social Research*, 30, 365-379. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/286890299_The_International_Standard_Classification_of_Education_2011.
2. SDMX. (n. d.). *SDMX for Education*. Retrieved from <https://sdmx.org/sdmx-for-education/>.
3. OECD. (2025). *Education at a Glance 2025: OECD Indicators*. DOI: <https://doi.org/10.1787/1c0d9c79-en>.
4. Grek, S. (2009). Governing by numbers: The PISA effect in Europe. *Journal of Education Policy*, 24(1), 23-37. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680930802412669>.

5. Sellar, S., & Lingard, B. (2013). The OECD and global governance in education. *Journal of Education Policy*, 28(5), 710-725. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680939.2013.779791>.

6. Bondarenko, V., Semenova, A. (2020). Targets of strategic development of educational policy of Ukraine under integration into the European Educational Area: social and personal dimensions of cultural and historical integrity. *Education: Modern Discourses*, 3, 13-26. DOI: <https://doi.org/10.37472/2617-3107-2020-3-02>.

7. Lokshyna, O. (2024). European Union Policy in the Field of Education and Training: Goals, Priorities, Initiatives. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 4, 5-17. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-4-5-17> [in Ukrainian].

8. Ohneviuk, V. O. (Ed.). (2015). *Educationology: training experts in the field of education*. Kyiv. Retrieved from https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11093/1/S_Sysoieva_Osvitologia_2015_NDLOS.pdf [in Ukrainian].

9. Breakspear, S. (2012). The policy impact of PISA: An exploration of the normative effects of international benchmarking in school system performance. *OECD Education Working Papers*. DOI: <https://doi.org/10.1787/5k9fdfqffr28-en>.

10. Gorur, R. (2016). Seeing like PISA: A cautionary tale about the performativity of international assessments. *European Education Research Journal*, 15(5). DOI: <https://doi.org/10.1177/1474904116658299>.

11. Ozga, J. (2009). Governing education through data in England: from regulation to self-evaluation. *Journal of Education Policy*, 24(2), 149-162. DOI: <https://doi.org/10.1080/02680930902733121>.

12. Ministry of Education and Science of Ukraine. (n. d.). *Strategic Plan of the Ministry of Education and Science of Ukraine until 2027*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/strategichniy-plan-diyalnosti-mon-do-2027-roku> [in Ukrainian].

13. UNESCO, OECD, & Eurostat. (2020). *UOE data collection on formal education. Manual on concepts, definitions and classifications*. Retrieved from <https://circabc.europa.eu/sd/a/5ef9484f-9d84-430d-9e98-0f440d66bdb3/UOE2020%20Manual.pdf>.

14. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2018). *On approval of the State standard of primary education* (Resolution No. 87, February 21). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

15. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2025). *On approval of the State Standard of Primary Education* (Resolution No. 1810, December 26). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-2025-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

16. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2025). *A call for applications from educational institutions to participate in the pilot implementation of upper secondary school reform starting from September 1, 2026*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/news/oholoshuiemo-dobir-zakladiv-osvity-dlia-uchasti-v-pilotuvanni-reformy-starshoi-shkoly-z-1-veresnia-2026-roku> [in Ukrainian].

17. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2024). *On the approved Conceptual principles for reforming specialized secondary education (academic lyceums)* (Order No. 1451, November 10). Retrieved from https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/670/7d8/e85/6707d8e859464499201950.pdf?_cf_chl_tk=0NDPF10qSOB4T_ck80Juaa9oS3EJDox6Sd1.jHi910w-1775481683-1.0.1.1-3kr2QC9ddxzE1FUWqyeofMCU4Y6pptwWGkWOH8HFDA0 [in Ukrainian].

18. UNESCO Institute for Statistics. (2012). *International Standard Classification of Education, ISCED 2011*. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000219109>.

19. UIS. (n. d.). *SDG 4 Indicators: Monitoring progress toward the global education goals*. Retrieved from <https://www.uis.unesco.org/en/methods-and-tools/sdg4-indicators>.

20. Eurostat. (n. d.). *International Standard Classification of Education (ISCED)*. Retrieved from [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)).

21. State Statistics Service of Ukraine. (2024). *On the approved Statistical classification of territorial units of Ukraine (NUTS-UA)* (Order No. 189, July 18). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0189832-24#Text> [in Ukrainian].

22. Ministry of Education and Science of Ukraine. (n. d.). *New Ukrainian School*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/en/tag/new-ukrainian-school>.

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License